

LBRIS

We know
books

Pajtim Statovci

Pisica mea Iugoslavia

Traducere din limba engleză
de Alina Damian

ENDOREFICTION

 VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

I

Prima mea întâlnire cu motanul a fost ceva atât de năucitor, ca și cum ai vedea trupurile a o sută de bărbați falnici toate laolaltă, încât am pictat imaginea în acuarelă pe un cartonaș, iar când desenul s-a uscat și a fost în sfârșit gata, îl purtam la mine oriunde mă duceam, și nu exista persoană cu care să mă întâlnesc scutită de a răspunde la întrebarea: „Înălțimea voastră, pot să vă prezint motanului meu?”

0:01 BLACKHETERO-HELSINKI: are cnv chef de joacă????????
0:01 DOLOFAN&PAS28: Tătic, chat porcos careva?
0:01 ADIDASCULĂ-JYVÄSKYLÄ*:...
0:02 OULUTOP_MÂINE: cui i-e poftă de cabanos?
0:02 KALLE42_HELSINKI: carne proaspătă în Turku? o cleanță spt viitoare?
0:02 JÄRVENPÄÄ: e cnv din zonă?
0:02 TURIST-LA-HKI: un coios să mă fută-n gură...? ACUM!
0:02 CAP_RAUMA: gurist la dispoziție, voluntari?
0:02 MASCUL_TAMPERE_PT. BĂIEȚI: tampere
0:02 N-OULU: O chestie în trei? Cuplu în Oulu
0:02 MASCUL_TAMPERE_PT. BĂIEȚI: tampere central
0:02 CAM30: chat/ cam2cam?
0:02 PUȘTI DIN EST-BOTTOM24: NE LIPIM? LA MINE!!
0:03 VILLEHELSINKI: tip în formă act/flex 185/72/18/5 caut tip în formă flex/pas pentru un raport ACUM

În momentul în care mesajul lui Ville a apărut pe ecran, am încetat să mai citesc. După o oră Ville era la ușa mea și a spus salut, și eu am răspuns salut, și el întâi m-a măsurat din cap până în picioare și abia după aceea și-a luat inima în dinți și a intrat în casă.

– Arăți foarte mișto, i-am spus.

Ville a mormăit ceva, apoi a schițat câteva mișcări stângace – un pas înapoi, apoi s-a sprijinit pe brațul drept, după care și l-a dus la spate. Dar eu mă pricepeam bine la jocul ăsta.

– Nu, vorbesc serios, chiar arăți foarte mișto, m-am mirat un pic când ai apărut, îmi imaginasem o persoană complet diferită, credeam că mințiseși în descriere. *E ceea ce aș fi făcut eu.*

– Pot să plec dacă vrei.

Avea o voce sfoasă și delicată, de copil mic, și și-a întors privirea pufnind ostentativ, parcă mânat de intenția de a mă convinge de ceva. Ceva de genul: *În mod normal eu nu fac chestii de-astea, sau M-am logat la chat room într-o doară, habar n-am ce-a fost în capul meu.* Ca și cum ar fi vrut să mă convingă că se gândise deja la tot ceea ce s-ar fi putut întâmpla. *Ar putea avea o boală venerică, ar putea fi oricine, mi-ar putea face rău, cine știe.*

– Nu vreau să pleci, i-am răspuns și am dat să-l iau de mână, dar el și-a tras-o înapoi și și-a ascuns-o la spate.

Nimeni nu îl înțelegea mai bine ca mine. Ce motiv avea unul ca el să recurgă la stratageme de genul ăsta? De ce nu se întorcea de unde venise? Avea aerul unui om de succes, abia trecut de treizeci de ani, cu părul pieptănat pe spate; chipul osos i se ițea de după cutele fularului și ale gulerului de la haină într-un fel atât de fermecător încât ar fi putut avea pe oricine, în orice încăpere ar fi intrat ar fi putut alege persoana care i-ar fi plăcut cel mai mult. Și-a dat jos pantofii de piele noi-nouți și și-a agățat haina vădit scumpă în cuier. Hainele îi miroseau a curat, cămașa cu dungă era dintr-un material gros și neted, iar blugii nu făcuseră cute la genunchi, în ciuda faptului că i se mulau pe picioare ca niște colanți.

A rămas o vreme în fața mea fără să scoată o vorbă, dar la un moment dat tăcerea aceasta forțată a început să îl tulbure, drept care și-a trecut mâna pe după spatele meu și m-a împins la perete, unde m-a sărutat brutal. M-a înșfăcat de încheieturile mâinilor și și-a împins coapsa între picioarele mele, ca și cum i-ar fi fost frică să nu zică ceva. Gen, mi-ai căzut cu tronc, sau știu cât te irită situația asta, te înțeleg, înțeleg anturajul din care provii: ambii părinți medici, sau profesori, da, cunosc, nu le poți spune că preferi bărbații, știu, cum să nu știu, nu e genul de lucru pe care îl mărturisești cu ușurință.

Și eu sunt sătul de toate astea, aș fi vrut să îi spun, să îl întreb cum de sfârșiserăm în situația asta și de ce trebuia neapărat să fie așa, dar nu sunt lucruri pe care să i le spui unui om pătruns de regrete, pentru că sila e mai cumplită decât ura. Urii poți să îi cedezi, peste ură poți să treci, poți chiar să îi închini viața, dar sila lucrează altfel. Ți se vâra sub unghii și nu se mai ia orice ai face, poți să-ți smulgi degetele cu dinții și degeaba. Dar nu i-am spus nimic, pentru că între bărbați nu e loc nici de întrebări, nici de insulte, nici de parlamentări.

Unghiile lui lungi mă zgăriau pe spate și pe umeri, șirul perfect de dinți se ciocnea de ai mei; percepeam un parfum intens de aftershave cu care se dăduse pe gât, iar subrațul îi era încă umed de la deodorant. S-a lipit de mine și și-a încolăcit picioarele pe după trunchiul meu, coapsele musculose îmi presau soldurile și deslușeam un soi de determinare în umerii arcuți. Preț de o clipă m-am gândit la cât era de frumos, și cât de norocos eram eu că venise. Încheieturile acoperite de puf bălai, mâinile cu vene pronunțate, degetele drepte cu unghii perfect îngrijite, cămașa mulată, cu nasturii de sus desfăcuți, de unde răzbătea parfumul, clavicula pe care se sprijineau pectoralii sculptați, eleganța pieptului bombat, talia ademenitoare, pantalonii strâmți, care i se mulau pe coapse scoțându-i în relief mușchii picioarelor așa încât păreau gravați. Câtă perfecțiune într-un om, m-a străfulgerat un gând.

M-a sărutat pe gât pe holul întunecos și, deși nu era nimeni să ne vadă, deși de-abia ne vedeam unul pe altul, am început să îl privesc cu alți ochi în momentul în care i-am simțit mâna caldă sub cămașă. Îmi plăcea să cred că renunț la toate inhibițiile pentru că, în fond, suntem animale, nu ne putem împotrivi, face parte din natura noastră. Și, dacă era să mă iau după forța cu care mă strângea și după respirația lui întretăiată, la fel gândea și el.

Și-a smuls cămașa încă de pe hol și a început să mă muște ușor prin a mea, lăsându-mă să îi simt respirația caldă prin țesătură. L-am împins o clipă la o parte și m-am sustras din îmbrățișare; s-a dezechilibrat, izbindu-se ușor de perete și a rămas acolo, privindu-mă cu ochii lui mari, albaștri. Atunci l-am tras după mine în pat, unde așternuturile încă miroseau a detergent; l-am privit și mi-am impus să profit la maximum de tot ceea ce se întâmpla în momentul acela. Acum că în sfârșit era pe punctul să se întâmple.

Și-a dat jos restul hainelor și a zâmbit. *O vrei*, m-a întrebat făcându-mi cu ochiul, apoi m-a apucat de umeri și m-a împins în jos.

– E totul în regulă? m-a întrebat odată ce terminasem.

– Totul e în regulă, i-am răspuns, cu gândul la toate mesajele pe care Ville trebuie să le fi primit după postarea pe chat room. Și, dintre toate mesajele alea, el îl alesese pe al meu, pentru că al meu era cel mai frapant, cel mai dezirabil, măsurile mele cele mai atrăgătoare. Toți îl voiau, dar el mă voia pe mine, și chestia asta îmi plăcea la nebunie.

M-a întors pe partea cealaltă pentru a-mi înapoia favoarea.

– Ți-a plăcut? m-a întrebat, cu limba atârându-i în colțul gurii.

– Da, foarte mult, am răspuns, și instinctiv i-am împins capul în jos.

– Ești drăguț, a spus.

– Ce-ai zis?

– Ești un tip foarte drăguț, a repetat.

Pe urmă, camera s-a umplut de mirosuri. Al lui, al meu. Mirosea a ceea ce abia făcuserăm, a ceea ce abia gândiserăm. Un damf de latex ne rămăsese pe piele, pe așternuturi, pe toate suprafețele, adăsta în aerul din apartament. Cearșă-

furile erau leoarcă de transpirație. Ville și-a dus brațul îndoit sub cap, iar eu am observat că deodorantul își pierduse eficiența, iar gura îi mirosea altfel acum, mai greu, a carne și a ceapă.

– Îți mulțumesc, a spus într-un târziu.

– Pentru puțin.

– Ești OK?

– Dap.

– Bine, a adăugat, tușind ușor. Mi-ar plăcea să ne revedem.

– Mda, poate, cine știe... Vrei o cafea? l-am întrebat precipitat, după care m-am ridicat și mai precipitat, am tras de mânerul ferestrei pentru a o deschide, m-am împiedicat de un maldăr de haine împrăștiate pe jos, am cules pilota care alunecase sub pat și am aprins lumina.

– La ora asta? s-a mirat, ridicându-se în capul oaselor cu o mișcare bruscă și trăgându-și cuvertura peste picioare, în timp ce se apăsa cu mâna pe burtă și clipea des, cu o expresie confuză întipărită pe chip.

La lumină, pielea îi era lucioasă ca un jambon de porc abia scos din cuptor. S-a scărpinat la un umăr și mi-a cerut să sting lumina.

– Da, la ora asta. Vrei sau nu?

– Nu pot, a răspuns, și iar mi s-a părut că mă judecă.

– Acum ar cam fi cazul să pleci, am spus.

– Ce?

– Vreau să pleci.

S-a apucat să-și strângă hainele, timp în care eu m-am dus la bucătărie să dau drumul la fierbător. Am pus ceașca de cafea pe marginea chiuvetei, am adăugat două lingurițe de nes, două tablete de aspartam și un strop de lapte.

– Hai, nu pleci? am repetat.

Stinsese iarăși lumina, și a tresărit când mi-a auzit vocea spărgând liniștea, sau poate când mi-am făcut apariția în pragul ușii de la dormitor.

– Plec, mă duc, nu te agita, a răspuns în timp ce își trăgea șoseta peste degetul mare de la picior.

M-am întors la bucătărie, am turnat apa în ceașcă, am amestecat bine cafeaua și am luat o înghițitură. Apoi am deșertat-o în chiuvetă.

1

Înaintam pășind ușor, ca și când nu aș fi știut ce anume caut exact. Mai fusesem acolo o dată, dar nu mă aventuraseram mai departe de ușa de la intrare. Dar iată-i acolo, pentru oricine și-ar fi dorit unul. Puteai pur și simplu să îi cumperi. Oricine putea să-și cumpere unul și să facă ce voia cu el. Nu trebuia să dai explicații, de ce și cum; sau să te justifici dacă fusese o decizie îndelung cumpănită sau un impuls de moment.

Oricine ar fi putut să mintă odată ajuns la casa de marcat: *Da, desigur, am tot echipamentul necesar. Noul lui adăpost este plăcut și plin de căldură, un terariu de un metru pe un metru pe doi metri. Am tot ce îi trebuie: crengi, castroane, ascunzișuri, rumeguș, o grămadă de rumeguș, ziceți un lucru – m-am gândit deja eu, până și șoareci. E ceva la care mă gândesc de când mă știu.*

Le-am simțit prezența în tălpi, încordate și încleștate, o senzație inconfundabilă. Fiorul acela care te străbate de-a lungul șirei spinării, apoi alunecă pe picior, șerpuiește pe ceafă până la baza craniului, mușchii amorțiți de încordare, părul făcut măciucă de parcă te-ai pregăti de atac.

Promptă, doamna de la casa de marcat și-a făcut apariția lângă mine. Eram la raionul cu gerbili și observam plin de curiozitate – nu, de admirație – siluetele lor complexe, între-bându-mă cum de reușesc să supraviețuiască cu piciorușele lor scurte și cu coada aia lungă.

– Aveți de gând să vă luați un gerbil, așa-i? m-a întrebat. E un animăluț drăgălaș, ușor de întreținut, nu trebuie să ai grijă de el. Bătaie de cap zero.

– Nu. Ca să fiu sincer, mă gândeam la un șarpe, am replicat. Un șarpe mare, am adăugat și am privit-o așteptându-mă la o reacție total diferită din partea ei, de surpriză sau de mirare, dar ea s-a limitat la a-mi spune să o urmez.

Am coborât la subsol, lăsând în urmă șiruri de congelatoare și rafturi cu mâncare uscată, cuști și jucării speciale, terarii de sticlă, libărci, lăcuste, musculițe de oțet și greieri. Peste exalațiile când calde, când reci de lemn și fân și metal persista mirosul de moarte.

Îi țineau într-un fel de beci întunecos, deoarece aerul era mai umed și condițiile imitau habitatul lor natural. Ușa nu se deschidea și nici nu se închidea foarte des, iar ei nu erau la vedere. Mulți clienți probabil că ar fi refuzat să coboare acolo, de teamă să nu se împiedice de vreunul dintre ei. Simpla lor formă ar fi băgat în sperieți o grămadă de lume.

Raionul de șerpi se împărțea în două secțiuni: veninoși și constrictori. Era plin de șerpi, un întreg depozit, unul peste altul. Cei mai mari și mai puternici stăteau pe rafturile de jos, cei mai mici, pe cele de deasupra. Erau de diferite culori: pitonii verzi de copac luceau ca niște neoane aprinse; șerpii boa jamaicani, cu dungile lor galbene și groase, se dezvăluiau privirii ca niște torturi delicioase la o petrecere; iar micii șerpi de porumb portocalii și șerpii boa tigrăți, cu dungile lor brune, se încolăciseră în noduri strănse.

Se aflau în terarii de sticlă, goliți de vlagă, încolăciți în jurul unor crengi groase. Unii dintre ei stăteau întinși de-a

lungul pereților terariului, umezindu-și pielea sau digerând mâncarea. Îi lega un sentiment de melancolie profundă. Își întorceau capetele alene, plictisiți, parcă, sau aproape smeriți. Era atât de trist. Gândul că nu cunoscuseră niciodată o altă realitate.

– Sunt de import, provin de la un crescător străin; nu se pot captura în natură, a spart tăcerea femeia. Așa că puteți să îi manevrați fără grijă, doar să țineți minte că, în general, șerpilor le place să fie lăsați în pace. În mintea mea s-a format instantaneu o imagine a locurilor din care proveneau, văzusem pe internet filmulețe despre crescătoriile de șerpi. Aduceau pe undeva cu camerele de serviciu de prin fast-fooduri, pline de etajere până în tavan, înșesate cu cutii negre cu capac, în care șerpii stăteau până când erau îndeajuns de mari cât să fie puși la vânzare. Pe fundul fiecărei cutii erau un strat subțire de rumeguș și o creangă răzleață. Nu văzuseră în viața lor lumina soarelui, nu simțiseră pământul, iar acum erau expuși spre vânzare în spații care imitau condițiile naturale. Oare când vor înțelege că nu toate vietățile sunt la fel?

Am comandat unul pe loc. Un boa constrictor.

Mai întâi a sosit terariul, pe care l-am asamblat personal. Noul lui ocupant mi-a fost livrat acasă separat, într-o cutie provizorie. *Unde vreți să-l punem?* Exact, curierul mi-a pus fix această întrebare. *Unde vreți să-l punem?* Ca și cum ar fi fost totuna, ca și cum în cutia aceea s-ar fi aflat o bibliotecă Ikea de montat și nu un boa constrictor aproape adult. L-am rugat să îl lase în mijlocul sufrageriei.

Multă vreme șarpele nu a scos niciun sunet și nu a schițat nicio mișcare. A săsăit ușor și s-a însuflețit prudent doar în momentul în care, crăpând capacul de la cutie, am lăsat să intre un pic de lumină. I se întrezărea corpul indolent și

jilav, pielea brună brăzdată de romburi negre, iar când s-a zgârcit, pielea i-a scos un hârșăit ca de amplificator spart.

Mi-l imaginasem oarecum altfel, mai puternic, mai zgomotos. Mai mare. Dar părea să îi fie mai frică lui de mine decât mie de el.

Acum ești al meu, i-am șoptit. Într-un târziu mi-am luat inima în dinți și am dat capacul complet la o parte, dar nici n-am apucat bine să deschid cutia că șarpele a început să se contorsioneze atât de violent, încât nu înțelegeam unde începe mișcarea și unde se sfârșea. Împungea cu limba bifurcată în dreapta și în stânga, apoi a început să tremure de parcă l-ar fi lăsat cineva afară pe ger. Nu mult după aceea a scos din cutie capul triumphiular, pe care ochisorii clipeau cadentat, pradă unui spasm implacabil.

În momentul în care a atins podeaua cu capul am ridicat cutia și am înclinat-o, grăbindu-mă să-l scot din ea. S-a prăvălit pe podea ca un cârnat de plastilină și a rămas acolo încremenit.

I-a luat ceva vreme să se miște din nou. Avansa alunecând lin, cu unduiri domoale și uniforme. Mișcărilor îi erau ireale, sfioase și lente, dar nu lipsite de fermitate ori vigoare. A explorat picioarele mesei și ale canapelei, și-a ridicat capul pentru a se uita la plantele de pe pervaz, în spatele cărora se întrezărea peisajul iernatic, cu copaci înzăpeziți și case viu colorate și nori cenușii care acopereau cerul ca o plapumă unduitoare.

Bine ai venit acasă, i-am zis zâmbind. *Exact, bine ai venit în noua ta casă*. Când șarpele s-a retras sub masă, încolăcindu-se de parcă i-ar fi fost frică de vocea mea, aproape că mi s-a făcut rușine de locul în care îl adusesem. Și dacă nu s-ar fi simțit în largul său la mine? Și dacă s-ar fi simțit încetușat, amenințat, trist și singur? Era suficient ceea ce puteam să îi ofer eu? Apartamentul ăsta modest, cu podele reci și mobilă puțină. Acum devenisem răspunzător

pentru o vietate, o creatură care nu era în stare să se exprime în nicio limbă pe înțelesul meu.

Apoi am început să mă apropiu de el. Mai întâi am verificat în reflexia din ochii mici și întunecați, de mai multe ori, dacă eram în raza privirii lui, apoi m-am așezat încet pe canapea în fața lui și am așteptat să vină el la mine.

Și într-un târziu s-a descâlțit și a alunecat până aproape de mine, mi-a mirosit degetele și a sfârșit prin a mi se încolăci pe după picioare. Apoi și-a ridicat capul în poala mea și și l-a îndesat între picioarele mele, apoi la subsuoară și pe spinare. Peste tot.

L-am apucat cu amândouă mâinile și mi l-am înfășurat pe după gât ca pe un fular; în contact cu solzii și cu limba care îmi gâdila gâtul, mi s-a făcut pielea de găină. Aveam senzația că sunt lins de o limbă uriașă și caldă.

O bucată de vreme am rămas amândoi așa, pe canapea, el cu capul sub bărbia mea și cu corpul care mă îmbrățișa ca o armură, eu cu brațele întinse, în ritmul loviturilor ritmice, tensionate și cumpănite ale limbii lui bifurcate pe pielea mea tremurândă.

M-a bătut gândul că vom rămâne împreună pentru totdeauna, eu și el. Ne vom iubi neîncetat. *Nimeni nu va trebui să aștepte vreodată. Voi ocroti legătura dintre noi ca pe propria mea viață*, mi-am zis. Îi voi oferi un cămin, tot ceea ce îi va fi necesar, și va fi fericit cu mine, pentru că eu știu ce vrea. Voi învăța să îl înțeleg atât de bine, încât nu va fi nevoie să rostească niciun cuvânt, îl voi hrăni și-l voi privi în timp ce își digeră mâncarea, și îl voi urmări pe măsură ce crește și crește și crește.

1980, PRIMĂVARA

OAMENI PE MUNTE

Tata, om stimat de tot satul, mă încredințase că dragostea pentru bărbatul acela cu zâmbetul fermecător și barba tunsă scurt, care abia se vedea în bătaia luminii, bărbatul cu care eram pe cale să mă mărit la vârsta de șaptesprezece ani și care se apropia pe poteca noroioasă ce o cotea de la drumul principal în direcția unui pâlci de trei case, dragostea pentru bărbatul acela va apărea pe urmă, dacă acum nu o simțeam. Iar eu, cea mai mare dintre șapte frați și surori, de tata ascultam dumnezeiește.

Pentru că tata era ca tații din filme: frumos, cu trăsături occidentale și chipul sculptat, o voce răsunătoare și ținută de ofițer. Lumea îl iubea și îl admira, un bărbat kosovar de cea mai bună calitate, un om în care ceilalți aveau încredere și pe care îl prețuiau, *burrë me respekt*, cu fața mereu curată, maioul întotdeauna spălat, cu barba niciodată mai mare de câteva zile, și cu picioarele care nu-i miroseau niciodată, cum le miroseau oamenilor care își pierduseră stima de sine sau care nu și-o cultivau.

Era chipeș și bine-crescut. Avea un obicei, printre altele, o vorbă, mai exact: *O să fie bine*. O zicea chiar dacă știa că

lucrurile mergeau prost, sau când toată lumea își dădea seama că ne aștepta o iarnă grea, și că murăturile abia dacă ne ajungeau până în aprilie. Apoi avea obiceiul să mă mângâie pe cap, să-mi netezească și să-mi aranjeze șuvițele rebele de păr și să-mi maseze scalpul cu degetele lui lungi, butucănoase. O făcea des pentru că, de când ajutam la treburile casei, începusem să am aceleași migrene ca mama.

Tata nu se exprima atât cu gura, cât mai ales cu fața, extraordinar de expresivă, genul de față de care nu te saturi niciodată, în care vrei să te pierzi, pe care ai vrea să o privești la nesfârșit. Fața unui om căruia îi ierți orice. Nu deschidea niciodată gura înainte să fi hotărât ce avea de zis. De exemplu, spunea mereu că săracii visează cel mai frumos. Nu avea niciun rost să pierzi vremea visând cu ochii deschiși dacă obiectul visurilor tale era la îndemână, pentru că era foarte probabil ca visurile respective să se adeverească, și ulterior aveai să îți dai seama că nu era chiar cum îți închipuiseși că va fi. Și că toate acestea – dezamăgirea, furia, amărăciunea și lăcomia – reprezentau o soartă mult mai groaznică decât să nu ți se îndeplinească visurile. *Omul trebuie să năzuiască la ceva ce nu va obține niciodată*, obișnuia să zică.

Îmi povestea că atunci când era tânăr își dorise să devină muzician, să cânte pe marile scene ale lumii, sau să învețe pe rupte și să devină un neurochirurg stimat, pentru că mâinile sale mari și sigure erau destinate unor munci meticuloase și atente. Apoi mi le punea în față, întinse, și îmi făcea cu ochiul. Avea dreptate, mâinile îi erau ca de marmură, puternice și neșovăitoare.

Se însurase la optsprezece ani, la nouăsprezece avusese primul fiu și de atunci încetase să mai viseze și începuse să sperere. Speranțele lui erau legate de lucruri mărunte, viței grași, cai puternici și găini care se ouau mult, veri ploioase și mai ales marea, pentru că avea convingerea că toată lumea ar trebui să vadă marea măcar o dată în viață. Singurul lucru